



महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण

प्राधिकृत प्रकाशन

शुक्रवार, ऑगस्ट १.२००३ श्रावण १० शके १९२५

स्वतंत्र संकलन म्हणून फाईल करण्यासाठी या भागाला वेगळे पृष्ठ क्रमांक दिले आहेत.

भाग चार

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम

अनुक्रमणिका

	पृष्ठे
सन २००३ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २३ - मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम १९५८ यात आणखी सुधारणा करण्याकरिता अधिनियम	२४६-२५२

दिनांक ३१ जुलै २००३ रोजी मा. राज्यपालांनी संमती दिलेला, महाराष्ट्र विधानमंडळाचा पुढील अधिनियम माहितीसाठी याद्वारे, प्रसिद्ध करण्यात येत आहे.

प्रतिमा उमरजी,
प्रधान सचिव
महाराष्ट्र शासन
विधी व न्याय विभाग.

सन २००३ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २३.

(मा. राज्यपालांची संमती मिळाल्यानंतर "महाराष्ट्र शासन राजपत्रात" दिनांक १ ऑगस्ट २००३ रोजी प्रथम प्रसिद्ध केलेला अधिनियम.)

मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम, १९५८ यात आणखी सुधारणा करण्याकरिता अधिनियम

१९५९ चा मुंबई ३.
२००३ चा महा.
अध्या. ५.

२००३ चा
महा. अध्या. ७

ज्याअर्थी, राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नव्हते ; आणि ज्याअर्थी, यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनांकरिता, मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम १९५८ यात आणखी सुधारणा करण्याकरिता महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तातडीने कार्यवाही करणे ज्यामुळे आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली होती; आणि म्हणून त्यांनी दिनांक १७ जून २००३ चा रोजी मुंबई ग्रामपंचायत (सुधारणा) अध्यादेश २००३ आणि २ जुलै २००३ रोजी मुंबई ग्रामपंचायत (दुसरी सुधारणा) अध्यादेश २००३ प्रख्यापित केले होते;

आणि ज्याअर्थी, उक्त अध्यादेशांचे राज्य विधानमंडळाच्या एकत्रित अधिनियमात रुपांतर करणे इष्ट आहे; त्याअर्थी, भारतीय गणराज्याच्या चौपन्नाव्या वर्षी, याद्वारे पुढील अधिनियम करण्यात येत आहे :-

संक्षिप्त नाव व प्रारंभ.

१. (१) या अधिनियमास, मुंबई ग्रामपंचायत (दुसरी सुधारणा) अधिनियम २००३ असे म्हणावे
(२) (क) या अधिनियमाची कलमे ४ व ६ दिनांक १४ जानेवारी २००३ रोजी अंमलात आली असल्याचे मानण्यात येईल; आणि
(ख) या अधिनियमाची कलमे २, ३, व ५ दिनांक २ जुलै २००३ रोजी अंमलात आली असल्याचे मानण्यात येईल.

सन १९५९ चा मुंबई अधिनियम क्रमांक ३ याच्या कलम ३ ची सुधारणा

२. मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम १९५८ (यात यापुढे ज्याचा निर्देश "मुख्य अधिनियम" असा करण्यात आला आहे) यांच्या कलम ३ मध्ये --

१९५९ चा मुंबई ३.

(क) खंड (क-३) नंतर पुढील खंड समाविष्ट करण्यात येईल :- २४६-२५२

"(क-४) "लाभार्थीस्तर उप-समिती" याचा अर्थ ग्रामपंचायतीमधील वसतिस्थान (प्रभाग वस्ती वाडी, तांडा, पाडा किंवा कोणत्याही नावाने संबोधण्यात येणारे असे स्वतंत्र वसतिस्थान) किंवा त्याचा भाग याची भौगोलिक, भू-जलशास्त्रीय, तत्रशास्त्रीय, अर्थशास्त्रीय, सामाजिक आणि लोकसंख्याशास्त्रीय स्थिती विचारात घेऊन एखादा विशिष्ट कार्यक्रम, योजना, कार्य किंवा उपयुक्तता यांच्याकरिता कलम ४९-क अन्वये घटित करण्यात आलेली उप-समिती, असा आहे;

(ख) खंड (२४) नंतर, पुढील खंड समाविष्ट करण्यात येईल :-

"(२४-क) "ग्रामविकास समिती याचा अर्थ, कलम ४९ अन्वये घटित करण्यात आलेली समिती असा आहे, जी पंचायतीची समिती असल्याचे मानण्यात येईल;

सन १९५९ चा मुंबई अधिनियम क्रमांक ३ याच्या कलम ४९ ची सुधारणा

३. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ४९ ऐवजी, पुढील कलमे दाखल करण्या येतील :-

ग्रामविकास समित्या.

"४९. (१) ग्रामसभा, पंचायतीशी विचारविनिमय करून, पंचायतीचे सदस्य, ग्रामपंचायत क्षेत्रात काम करणा-या समूहाधारित संघटनांचे प्रतिनिधी, पंचायती, जिल्हा परिषद, राज्य शासन आणि मतदार यांचे ग्राम स्तरांवरील कार्यकर्ते, यांच्यामधून, कोणत्याही नावाने संबोधण्यात येतील अशा एक किंवा अधिक ग्रामविकास समित्या घटित करील.

(२) अशा समितीची मुदत पंचायतीच्या मुदतीएवढी असेल.

(३) अशा समित्या, अनुसूची एक मध्ये नमूद केलेले विषय व कार्ये यांबाबत पंचायतीशी विचार विनिमय करून, ग्रामसभेकडून प्रत्यायोजित करण्यात येतील किंवा नेमून देण्यात येतील अशा अधिकारांचा वापर करतील, आणि पंचायतीची अशी कर्तव्ये व कामे, पार पाडतील आणि ग्रामसभा, जिल्हा परिषद, शासन किंवा इतर कोणतेही सक्षम प्राधिकरण यांच्याकडून पंचायतीकडे, वेळोवेळी सोपवण्यात येतील.

अशी पंचायतीशी संबंधित किंवा तिच्याशी संलग्न असलेली इतर कामे व कार्य पार पाडतील. ग्रामसभेला, पंचायतीचे सर्वसाधारण पर्यवेक्षण आणि नियंत्रण यांना अधीन राहून अशा समित्यांच्या कार्यपद्धतीचे नियमन करता येईल.

(४) ग्रामविकास समितीतील सदस्यांची एकूण संख्या बारापेक्षा कमी नसेल आणि चोवीसपेक्षा जास्त नसेल :

परंतु --

(क) तिच्या सदस्यांपैकी एक-तृतीयांशापेक्षा कमी नसतील इतके सदस्य पंचायतीच्या सदस्यांमधील असतील ;

(ख) तिच्या सदस्यांपैकी एक-द्वितीयांशापेक्षा कमी नसतील इतके महिला असतील;
आणि

(ग) त्या बाबतीत शासनाकडून विनिर्दिष्ट करण्यात येईल अशा संख्येतील सदस्य, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती (यात यापुढे ज्यांच्या उल्लेख "दुर्बल वर्ग" असा करण्यात आला आहे) यातील असतील

परंतु आणखी अे की, जेव्हा ग्रामविकास समिती ही केवळ महिलांच्या किंवा दुर्बल वर्गाच्या हितासाठी करावयाचे एखादे कृति कार्यक्रम, योजना किंवा उपयुक्तता यांच्या प्रयोजनासाठी घटित करण्यात आली असेल तेव्हा अशा समितीमधील महिला सदस्यांचे किंवा यथास्थिति दुर्बल वर्ग सदस्यांचे संख्या बळ हे समिती सदस्यांच्या एकूण संख्येच्या तीन चतुर्थांशापेक्षा कमी असणार नाही;

(घ) ग्रामसभा, ग्रामविकास समितीमध्ये, ग्राम महिला मंडळ किंवा या प्रयोजनासाठी विशेषरीत्या बोलविण्यात आलेली महिला मतदारंची ग्रामसभा यांच्याकडून शिफारस करण्यात येईल अशा महिला सदस्यांचे सामान्यपणे नामनिर्देशन करील. पुरेसे कारण असले तर ते कामकाजामध्ये नमूद करून मगच ग्रामसभेला अशी कोणतीही शिफारस नाकारता येईल.

(ड) ग्रामसभेला, तिच्या स्वेच्छानिर्णयानुसार महिला मंडळे, बुथ क्लब (युवक संघ) इत्यादी सारख्या कोणत्याही ग्रामस्तरावरील संस्थांच्या सदस्यांना पसंतिक्रम देता येईल.

(च) ग्रामसभेला, शिक्षक, तलाठी, गंगणवाडी सेविका, गावातील पाणीवाले, ग्रामीण आराम्य सेवक यांसारखे ग्रामीण भागात काम करणारे शासनाचे निमशासनाचे, जिल्हा परिषदेचे ग्रामस्तरावरील कोणतेही अधिकारी किंवा कर्मचारी यांनादेखील कोणत्याही बाबींवर किंवा बाबींवर सहाय्य करण्याच्या किंवा सल्ला देण्याच्या प्रयोजनासाठी ग्रामविकास समितीच्या सभेला किंवा सभांना हजर राहण्यासाठी विशेष आमंत्रित म्हणून बोलावता येईल. अश आमंत्रित केलेल्या अधिका-याला कामकाजामध्ये भाग घेता येईल. परंतु त्याला मतदानांचा अधिकारी असणार नाही.

(५) पोट कलम (१) अन्वये घटित केलेली ग्रामविकास समिती ही पंचायतीची समिती असल्याचे मानण्यात येईल आणि ती पंचायतीच्या सर्वेकष पर्यवेक्षणाखाली व नियंत्रणाखाली असेल. पंचायतीची प्रशासकीय यंत्रणा जशी पंचायतीला सहाय्य करते तशीच ती अशा समितीला सहाय्य करील.

- (६) ग्रामविकास समितीच्या लेख्यांचे वार्षिक विवरण व कामकाज, दैनंदिन सोयीसाठी स्वतंत्रपणे ठेवण्यात येईल व जतन करण्यात येईल. मात्र पंचायत अभिलेखाचा, लेख्यांचा व कामकाजाचा तो अविभाज्य भाग असेल आणि पंचायतीमार्फत, पंचायतीच्या वार्षिक अर्थसंकल्पाला मान्यता देण्याच्या आणि वार्षिक लेख्यांना मंजुरी देण्याच्या प्रयोजनासाठी विशेषरीत्या बोलविण्यात आलेल्या ग्रामसभेच्या सभेमध्ये ते सादर करण्यात येईल.
- (७) ग्रामविकास समितीचे अधिकार, कर्तव्ये आणि कार्ये काढून घेण्याच्या आणि ग्रामपंचायतीला त्यांची कार्ये परत घेऊ देण्याच्या प्रयोजनासाठी खास बोलविलेल्या बैठकीमध्ये उपस्थित असलेल्या आणि मतदान करणा-या सदस्यांचा दोन तृतीयांशापेक्षा कमी नाही इतक्या बहुमताने असाधारण परिस्थितीमध्ये, अशी परिस्थिती नमूद करून आणि तिला मान्यता देऊन ग्रामसभेद्वारे तसे ठरविले असल्याखेरीज, सामान्यतः पंचायत, ग्रामसभेकडून ग्रामविकास समितीकडे सोपविण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करणार नाही आणि तिची कर्तव्ये आणि कार्ये पार पाडणार नाही.
- (८) (क) ग्रामविकास समितीचे एकदा नियुक्त केलेले सदस्य पुढील बाबी वगळता पोटकलम (२) मध्ये तरतूद केलेला त्यांचा पदावधी समाप्त होण्यापूर्वी पदावरून दूर करण्यात येणार नाही किंवा परत बोलावले जाणार नाहीत इ
- (एक) त्या प्रयोजनासाठी यथोचितरीत्या बोलविलेल्या बैठकीमध्ये ग्रामसभेने तसा स्पष्ट निर्णय सभेत केला असल्याखेरीज किंवा
- (दोन) अशा सदस्याला, कलम १४ मध्ये पंचायत सदस्यांसाठी विनिर्दिष्ट केलेल्यापैकी कोणतीही निरहता लागू असल्याखेरीज;
- (ख) ग्रामविकास समितीलच्या सदस्याचा मृत्यू त्या राजीनामा त्या पदावरून काढून टाकणे किंवा परत बोलावणे किंवा अन्य प्रकारची सदस्याची निरहता यामुळे रिक्त झालेले कोणतेही पद पोट कलम (१), (२) आणि (४) या अन्वये तरतूद केल्याप्रमाणे भरण्यात येईल.
- (९) नवीन पंचायत घटित झाल्यावर नवीन पंचायत घटित झाल्यापासून पंचेचाळीस दिवसांच्या आत ग्रामविकास समिती पुनर्घटित करण्यात येईल परंतु, आधिच्या समितीच्या सदस्यांना, ते अन्यथा पात्र असतील तर, नवीन समितीवर पुनर्नियुक्तीसाठी कोणतीही आडकाठी करण्यात येणार नाही.

लाभार्थी स्तर
उप-समिती

४९.क. (१) कलम ४९ च्या पोट कलम (१) अन्वये घटित करण्यात आलेल्या ग्रामविकास समितीला, पंचायतीशी विचारविनिमय करून आणि ग्रामसभेच्या पूर्वमान्यतेने आणि इष्ट वाटल्यास पंचायत क्षेत्रातील वस्तीची भौगोलिक, भू-जलशास्त्रीय, तंत्रशास्त्रविषयक, आर्थिक सामाजिक व लोकसंख्याविषयक स्थिती विचारात घेऊन केवळ त्या वस्तीसाठीच असलेल्या विद्यमान किंवा प्रस्तावित कृती कार्यक्रम, योजना अथवा उपयोगिता यांच्या लाभार्थी मतदारांच्या निवडणुकीकरिता म्हणून घेण्यात येणा-या बैठकीमध्ये ज्यात प्रत्येक लाभार्थी कुटुंबाला एक मत असेल एक लाभार्थी स्तर उपसमिती घटित करता येईल.

(२) अशा समितीची मुदत पंचायतीच्या मुदतीएवढी असेल.

(३) ग्रामविकास समितीला, ग्रामपंचायतीच्या मान्यतेने, विनिर्दिष्ट कृती कार्यक्रम, योजना किंवा उपयोगितेच्या संबंधातील तिचे अधिकारी, प्राधिकार, कार्ये आणि कर्तव्ये लाभार्थी स्तर उप समितीकडे सोपवता येतील.

(४) लाभार्थी स्तर उप समितीतील सदस्यांची एकूण संख्या बाराहून अधिक असणार नाही:-

परंतु,---

(क) लाभार्थी स्तर उपसमिती ज्यासाठी घटित केली असेल अशा योजनेचे, कृती कार्यक्रमाचे किंवा उपयोगितेचे जे लाभार्थी आहेत असे पंचायत सदस्य हे अशा लाभार्थी स्तर उप समितीचे सदस्य असतील

(ख) समितीच्या सदस्यांपैकी एक-द्वितीयांशापेक्षा कमी नसतील इतके सदस्य महिला असतील ; आणि

(ग) याबाबतीत शासनाकडून विनिर्दिष्ट करण्यात येईल तेवढ्या प्रमाणात उक्त समितीवरील पदे राखून ठेवण्यात येतील व ती दुर्बल घटकातील सदस्यांमधून भरण्यात येतील

(५) लाभार्थी स्तर उप-समिती, ती ज्यासाठी घटित करण्यात आली असेल असे कृती कार्यक्रम, योजना किंवा उपयोगिता यांच्या संबंधातील अधिकारांचा वापर करील आणि त्याच्याशी संबंधित कर्तव्ये आणि कार्ये पार पाडील आणि ती संबंधित ग्रामविकास समितीचे सेंकष अधीक्षण, नियंत्रण आणि मार्गदर्श यांना अधीन असेल.

(६) (क) एकदा नियुक्त केलेल्या लाभार्थी स्तर उप-समितीच्या सदस्यांना पुढील बाबी वगळता, पोटकलम (२) मध्ये तरतूद केलेला त्यांचा पदावधी समाप्त होण्यापूर्वी पदावरून दूर करण्यात येणार नाही किंवा परत बोलावले जाणार नाहीत --

(एक) त्या प्रयोजनासाठी यथोचितरित्या बोलाविलेल्या बैठकीमध्ये ग्रामसेयीने किंवा यथास्थिति कृती कार्यक्रम योजना किंवा उपयोगिता याचे लाभार्थी मतदार यांनी तसा स्पष्ट निर्णय संमत केला असल्याखेरीज किंवा

(दोन) अशा सदस्याला कलम १४ मध्ये पंचायत सदस्यांसाठी विनिर्दिष्ट केलेल्यापैकी कोणतीही निरहता लागू असल्याखेरीज;

(ख) लाभार्थी स्तर उप समितीच्या सदस्यच्य मृत्यू त्याचा राजीनामा त्याला पदावरून काढून टाकणे वा परत बोलावणे किंवा अन्य प्रकारची सदस्याची निरहता यामुळे रिक्त झालेले कोणतेही पद, पोट कलमे (१), (२) आणि (४) याखाली तरतूद करण्यात आल्याप्रमाणे भरण्यात येईल.

(७) नवीन पंचायत घटित झाल्यावर नवीन पंचायत घटित झाल्यापासून पंचेचाळीस दिवसांच्या आत लाभार्थी स्तर उप-समिती पुनर्घटित करण्यात येईल

परंतु, आधिच्या समितीच्या सदस्यांना अन्यथा ते पात्र असतील तर, नवीन

समितीवर पुनर्नियुक्तीसाठी कोणतीही आडकाठी करण्यात येणार नाही".

सन १९५१ चा
मुंबई
अधिनियम
क्रमांक ३
याच्या कलम
१६० ची
सुधारणा

(४) मुख्य अधिनियमाच्या कलम १६० मधील पोट कलम (१) मध्ये खंड (क) नंतर पुढील परंतुक जादा दाखल करण्यात येईल

“परंतु जेथे गावाच्या हद्दीमध्ये सामाविष्ट असलेले कोणतेही स्थानिक क्षेत्र, अशा गावाच्या स्थानिक क्षेत्रातून वगळलेले असेल आणि अशा विद्यमान गावाच्या लोकसंख्येच्या दहा टक्क्यांहून अधिक लोकसंख्या कोणत्याही प्रकारे बाधित न होता किंवा नव्याने घोषित केलेल्या गावामध्ये स्थलांतरित न होता ते केवळ प्रकल्पबाधित व्यक्तीच्या पुनर्वसनासाठीचे वेगळे गाव असल्याचे घोषित केले असेल तर अशा प्रकरणात या खंडामध्ये किंवा त्यावेळी अंमलात असलेल्या इतर कोणत्याही कादयामध्ये कधीही अंतर्भूत असले तरी अशाप्रकारे स्थानिक क्षेत्रे वगळणे आणि त्याच्या परिणामी विद्यमान गावाच्या उद्दीत होणारा बदल हा कलम ४ चे पोट कलम (२) आणि कलम १६० चे पोट कलम (१) यामध्ये अभिप्रेत असल्याप्रमाणे अशा गावाच्या हद्दीतील बदल असल्याचे मानण्यात येणार नाही आणि या खंडात तरतूद केल्याप्रमाणे अशा विद्यमान बाधित गावाची विद्यमान पंचायत विसर्जित झाल्याचे मानण्यात येणार नाही आणि पंचायतीचे सर्व सदस्य त्यांच्या मुदतीच्या उर्वरित कालावधीसाठी अशा पंचायतीचे सदस्य असणे सुरु राहिल;”

सन १९५९ चा
मुंबई
अधिनियम
क्रमांक ३
यांच्या कलम
१७६ ची
सुधारणा

(५) मुख्य अधिनियमाच्या कलम १७६ च्या पोट कलम (२) च्या खंड (दहा-क) नंतर पुढील खंड समाविष्ट करण्यात येईल .

“(दहा-ख) कलम ४९ व ४९ क या अन्वये ज्यासाठी नियम करणे आवश्यक असेल अशा कोणत्याही बाबीसाठी किंवा सर्वसाधारणपणे उक्त कलमाची प्रयोजने पार पाडण्यासाठी”

व्यावृत्ती

(६) (१) मुख्य अधिनियमाच्या कलम ४ अन्वये काढण्यात आलेली कोणतीही अधिसूचना व्यावृत्ती किंवा मुंबई ग्रामपंचायत (दूसरी सुधारणा) अधिनियम २००३ चे कलम ४ अंमलात आल्याच्या दिनांक किंवा त्यानंतर मुख्य अधिनियमाखाली काढण्यात आलेला कोणताही आदेश, निर्देश किंवा सूचना, कधीही काढण्यात आलेली नव्हती असे मानण्यात येईल आणि अशी अधिसूचना, आदेश, निर्देश किंवा यथास्थिति, सूचना काढल्याच्या परिणामी, ज्याच्या सीमामध्ये फेरफार करण्यात आले आहेत अशी विद्यमान ग्रामपंचायत विसर्जित होणार नाही किंवा तिचे कधीही विसर्जन झाले नव्हते असे मानण्यात येईल, आणि अशा पंचायतीच्या कोणत्याही सदस्याने, त्याचे पद कधीही सोडले नव्हते असे मानण्यात येईल आणि त्यानुसार, अशा पंचायतीचे सर्व सदस्य, त्यांची मुदत पूर्ण होईपर्यंत सदस्य म्हणून पदावर राहतील आणि ते सतत पदावर होते असे मानण्यात येईल.

२००३ चा महा. २३.

(२) अशा विद्यमान पंचायतीच्या सीमांमध्ये फेरफार करणारी, मुख्य अधिनियमाच्या कलम ४ खालील अधिसूचना, मुंबई ग्रामपंचायत (दूसरी सुधारणा) अधिनियम, २००३ चा कलम ४ हा अंमलात यायच्या दिनांकाला किंवा त्यापूर्वी, आधीच काढण्यात आलेली होती, एवढ्याच केवळ कारणावरून, कोणताही दावा, अर्ज किंवा कोणतीही कायदेशीर कार्यवाही, कोणत्याही न्यायालयात किंवा कोणताही अधिकारी किंवा प्राधिकारी यांच्यासमोर दाखल करता येणार नाही किंवा चालवता येणार नाही.

२००३ चा महा. २३.

७. (१) या अधिनियमाद्वारे सुधारणा करण्यात आलेल्या मुख्य अधिनियमाच्या तरतुदी अंमलात आणताना किंवा त्यामध्ये अंतर्भूत असलेल्या कोणत्याही गोष्टीमुळे कोणतीही अडचण उद्भवल्यास, राज्य शासनाला, प्रसंग उद्भवेत त्याप्रमाणे अडचण दूर करण्याच्या प्रयोजनासाठी, त्यास आवश्यक किंवा इष्ट वाटेल अशी, या अधिनियमाद्वारे सुधारणा करण्यात आलेल्या मुख्य अधिनियमाच्या तरतुदींशी विसंगत नसेल अशी कोणतीही कृती आदेशाद्वारे, करता येईल :

अडचणी दूर
करण्याचा
अधिकार.

परंतु, या अधिनियमाच्या प्रारंभाच्या तारखेपासून दोन वर्षांचा कालावधी समाप्त झाल्यानंतर कोणताही असा आदेश काढण्यात येणार नाही.

(२) पोट-कलम (१) अन्वये काढण्यात आलेला प्रत्येक आदेश, तो काढण्यात आल्यानंतर, शक्य तितक्या लवकर, राज्य विधानमंडळाच्या प्रत्येक सभागृहापुढे ठेवण्यात येईल.

८. (१) मुंबई ग्रामपंचायत (सुधारणा) अध्यादेश, २००३ व मुंबई ग्रामपंचायत (दुसरी सुधारणा) अध्यादेश, २००३ हे याद्वारे निरसित करण्यात येत आहेत.

२००३ चे
महाराष्ट्र
अध्यादेश
क्रमांक ५ व
महाराष्ट्र
अध्यादेश
क्रमांक ७ चे
निरसर व
व्यावृत्ती.

(२) अशाप्रकारे निरसन झाले असले तरीही, उक्त अध्यादेशांद्वारे सुधारणा केल्याप्रमाणे, मुख्य अधिनियमान्वये करण्यात आलेली कोणतीही कृती किंवा कार्यवाही ही, (काढण्यात आलेली कोणतीही अधिसूचना, आदेश, निर्देश किंवा सूचना यांसह) या अधिनियमाद्वारे सुधारणा करण्यात आलेल्या मुख्य अधिनियमाच्या तरतुदीन्वये केलेली कृती किंवा, यथास्थिति, कार्यवाही असल्याचे मानण्यात येईल.